

ØSTFOLD GEOLOGIFORENING

Tur til Smaragdgruvene

Søndag 19.4.2026. Oppmøte, se nedenfor

Turleder: Jan Strebel

Byrud gruver ligger ved Mjøsa, ca. 3 km nordvest for Minnesund. Ta RV33 fra E6 litt syd for Minnesund, retning Gjøvik. Det er skiltet mot gruvene fra RV33. Gården ligger ca. 300 m nedenfor / øst for riksveien, vi stopper der og betaler kr 120 pr. voksen, barn under 4 år gratis, opptil 16 år kr 60. Der er det også en liten butikk. Fra gården er det ca. 700 m ned til Mjøsa, hvor vi parkerer bilene og går noen hundre meter langs vannet bort til gruvene.

Stedet har vært kjent for sine smaragder i mer enn 150 år, og det er jakten på denne grønne edelsteinen som den dag i dag lokker folk til lokaliteten. Det har vært hevdet at det finnes smaragder fra Byrud i de engelske kronjuvelene. Massene blir vendt på hvert år, og det åpner den 15.4. Vannstanden i Mjøsa er nå på sitt laveste, så mulighetene for funn burde være gode. For amatørgeologer er det også andre mineraler som gjør forekomsten spennende. Det kan du lese mer om i en artikkel i STEIN, se www.nags.net/stein/2006/Byrud.pdf.

Letingen foregår på strandflaten utenfor gruvene, og det er viktig å ha med spade, bøtte og en sil/sikt. Man graver opp noe masse, tar det med ned til vannet og skyller der. Silen er for ikke å miste små løse enkeltkrystaller. Gummistøvler kan være lurt. Ta gjerne med en hammer og meisel til å dele steiner med også. NB! Det er lov å gå inn i gruvegangene, men ikke å fjerne noe der! Det kan være lurt å ha med hjelm og lykt hvis man vil inn der.

Avreise fra Halden (P-plassen vis-à-vis Rema, Busterud) kl. 09:00, oppsamling på pendlerparkeringen nord for E6 ved Sollikrysset (pga. bomring i Sarpsborg) kl. 09:30. Hvis det passer bedre å komme rett til Byrud, møtes vi der ca. kl. 11:30.

Viktig! Gi beskjed innen dagen før til meg som er turlleder med SMS til 922 90 842 hvis du vil være med, og skriv hvor du møter opp, Halden, Solli eller direkte på Byrud.

Turregler for Østfold Geologiforening

For alle turer gjelder:

- **Medlemmene gjøres kjent med turreglene, og ved å delta på tur har man akseptert dem.**
- **NAGS' samler-etiske regler** gjelder for alle medlemmer i Østfold Geologiforening, og medlemmene plikter å gjøre seg kjent med dem.
Se http://nags.net/nags/nags/info_forening/samleretiske_regler.htm.
- **Sikkerhet:** På foreningsturene skal det være en turlleder. Alle må rette seg etter beskjeder og anvisninger fra turlleder. Ingen tar farlige sjanser. Liv og helse (din og de andres) er viktigere enn en stein!
- **Ansvar:** Alle deltar på eget ansvar. Mindreårige må være i følge med en ansvarlig voksen.
- **Alle må ha personlig verneutstyr.** I steinbrudd/pukkverk betyr det minimum hjelm og gul refleksest. Solid fottøy, gjerne vernesko anbefales. Arbeidshansker og vernebriller også. Bruker du briller til vanlig, ta likevel vernebriller utenpå så ødelegger du dem ikke. Klær som tåler hard bruk. Foreningen har noen hjelmer til utlån.
- **Utstyr:** Hva man trenger varierer etter lokalitet. Hammer, meisel, noe å grave med, lupe, papir å pakke inn funnene i (aviser er bra), sitteplate, solkrem. Nok mat og drikke. Kle deg etter vær og temperatur, da blir det trivelig selv om været ikke er det beste.
- **Før turen:** Når en tur er annonsert, skal ingen medlemmer/turdeltakere oppsøke lokaliteten før programmet tilsier det. Dette for å gi alle samme sjanse til gode funn.
- **Kameratslig oppførsel:** Vi er på tur sammen og **ALLE** skal oppleve en hyggelig tur. Hjelp nye og unge samlere! De har ikke samme erfaring som de mer erfarne. Ikke ta med deg mer enn du trenger til egen samling, evt. sliping og litt bytte. Er du heldig og gjør et godt funn med mange prøver; DEL med deg!
- **Når et godt funn er gjort:** Medlemmet som har gjort funnet får arbeide seg ferdig og skal ikke bli presset til å overgi funnstedet. Når finneren har fått oversikt over funnet og rengjort det etter turen, ber ØG finneren om å gi en eller flere prøver til deltakerne på turen og til ØGs samling.
- **Vi tar gjerne matpakka sammen.** Skyll gjerne hendene først. Det er ikke alt vi roter i som passer i magen.
- **Når turen er offisielt slutt:** Turlleder sier fra når den offisielle delen av turen er over. De deltakere som blir igjen, gjør det på eget ansvar, men grunneiers regler og turleders ord om sikkerhet gjelder fortsatt.
- **Ta vare på funnene.** Pakk ned funnene dine og ikke la de ligge å flyte. Da blir de lett ødelagt. Ta ekstra hensyn til dine aller beste funn, vi har dessverre opplevd tyveri på en foreningstur.
- **Etter turen:** Du har et ansvar for det du tar med deg. En prøve som ikke har etikett om funnsted og ikke er blitt pakket inn / oppbevart slik at prøven ikke blir ødelagt er ikke et forbilde for andre samlere. Prøver som er ødelagt eller ikke har funnsted, er verdiløse.